

МОЖЛИВОСТІ ТА ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ ІДЕЇ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Науково-практичний семінар

8 грудня 2009 року в Черкасах відбувся науково-практичний семінар «Можливості та інструменти просування ідеї євроатлантичної інтеграції в Україні». Захід організував та провів Інститут трансформації суспільства (Київ) спільно із Черкаським інститутом післядипломної освіти педагогічних працівників і Черкаським центром євроатлантичної інтеграції за підтримки Посольства Королівства Норвегія в Україні.

Черкаський центр євроатлантичної інтеграції створено 17 вересня 2009 року Інститутом трансформації суспільства на базі Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. Він функціонує за Моделлю, розробленою Інститутом трансформації суспільства. Діяльність Черкаського центру євроатлантичної інтеграції висвітлюється на сайті «Мій вибір – НАТО» (www.uanato.info).

Учасниками заходу були:

представники Ради національної безпеки і оборони України, Координаційного бюро європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, Міністерства закордонних справ України, Громадської Ліги Україна – НАТО, Посольства Королівства Норвегія в Україні, Інституту трансформації суспільства, Черкаської обласної державної адміністрації; керівники, викладачі та студенти вищих навчальних закладів, директори і вчителі загальноосвітніх шкіл, ЗМІ Черкащини.

Мета науково-практичного семінару:

- Надання місцевим органам влади та освітянській спільноті Черкаської області сучасних знань про вигоди і переваги, які отримає Україна, інтегруючись до євроатлантичної спільноти;
- Формування у представників місцевої влади, керівників і вчителів загальноосвітніх шкіл Черкащини практичних навичок для просвітницької діяльності з євроатлантичної тематики в освітянському середовищі та серед членів територіальних громад;
- Об'єднання потенціалу місцевої влади, освітянської спільноти і територіальних громад для подальшого проведення – на основі отриманих знань та навичок – інформаційно-просвітницьких заходів із метою просування у Черкаській області ідеї євроатлантичної інтеграції України.

Під час церемонії відкриття заходу виступили:

Олег Соскін, директор Інституту трансформації суспільства (ІТС), професор кафедри міжнародної економіки та підприємництва Національної академії управління, заступник голови Координаційної Ради Громадської Ліги Україна – НАТО, керівник проекту зі створення регіональних центрів євроатлантичної інтеграції в Україні, відкриваючи захід, відзначив, що сьогоденні населення Черкащини готове до повноцінного сприйняття євроатлантичної парадигми. Він висловив щире подяку пану Олаву Берстаду, Послу Королівства Норвегія в Україні, за сприяння у створенні Черкаського центру євроатлантичної інтеграції та вагомий внесок у розвиток україно-норвезьких відносин, впровадження світового досвіду і нових форм співпраці. Директор ІТС, пан О.Соскін вважає, що Норвегія – одна з економічно розвинених країн світу, яка змогла вибудувати оптимальні інтеграційні відносини з НАТО і при цьому зберегти та розвинути власну мову, культуру, традиції й т. ін. Це важливий, фундаментальний досвід для України.

Анатолій Чабан, заступник голови Черкаської обласної державної адміністрації, привітав організаторів та учасників заходу від імені Черкаської ОДА і висловив щире вдячність за надання можливості проведення в області такого важливого проекту, як створення Черкаського центру євроатлантичної інтеграції. Він діятиме для того, щоб на місцях – у районах і містах – розгорнути ціленаправлену роботу з роз'яснення населенню ідеї європейської та євроатлантичної інтеграції. Пан А. Чабан упевнений, що саме освітянський актив здатен найбільш ефективно поширювати знання про Північно-атлантичний альянс і об'єднану Європу. «Черкаська обласна державна адміністрація зробить все можливе для того, щоб Черкаський центр євроатлантичної інтеграції функціонував на повну силу», – запевнив А.Чабан, заступник голови Черкаської ОДА.

Наталія Чепурна, директор Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, координатор Черкаського центру євроатлантичної інтеграції, окреслила важливість заходу і звернула увагу на те, що експерти та організатори семінару – не просто фахівці у питаннях європейської і євроатлантичної інтеграції, а професіонали вищого ґатунку, які займаються просвітницькою діяльністю з питань НАТО на фаховому рівні. «Черкаській області випала унікальна можливість продовжувати пілотний проект зі створення регіональних центрів євроатлантичної інтеграції, які займатимуться інформуванням населення щодо євроатлантичної інтеграції України. Головне те, щоб об'єктивна і правдива інформація доходила до молодих людей, аби в майбутньому вони зробили виважений та правильний вибір. Я сподіваюся, що Центр євроатлантичної інтеграції у Черкаській області стане своєрідним осередком отримання відповідних знань щодо ЄС і НАТО. Розуміння цієї проблематики керівниками області допомагає нам плідно працювати й формувати плани спільної роботи», – відзначила пані Наталія Чепурна.

Під час науково-практичного семінару з експертними доповідями виступили: Олав Берстад, Посол Королівства Норвегія в Україні; Володимир Огризко, перший заступник Секретаря Ради національної безпеки і оборони України; Максим Дацюк, завідувач

сектору міжнародних правових аспектів співробітництва Управління євроатлантичної інтеграції Координаційного бюро європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України; Анна Козярска, третій секретар Департаменту НАТО Міністерства закордонних справ України; Олег Соскін, директор Інституту трансформації суспільства; Василь Мойсеєнко, завідувач кафедри теорії та історії держави і права Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького; Юлія Безверха, заступник директора гімназії «Апогей» (Київ), член Асоціації керівників шкіл України.

Опитування черкасців з питань геополітичного вибору України

Черкаси, 8 грудня 2009 року

Під час науково-практичного семінару «Можливості та інструменти просування ідеї євроатлантичної інтеграції в Україні» Інститут трансформації суспільства, який виступив організатором заходу, провів опитування для виявлення громадської думки з питань геополітичного вибору України. Учасниками опитування було 120 осіб – представники місцевої влади, керівники і викладачі вищих та загальноосвітніх закладів, журналісти Черкаської області. Опитувальна анкета, що була розроблена ІТС, містила три запитання.

На перше запитання анкети «Якою державою, на Вашу думку, має бути Україна?» були отримані такі відповіді:

Варіанти відповіді	Запитання 1	
	Якою державою, на Вашу думку, має бути Україна?	
	Кількість	Частка, %
Складовою Європейської спільноти	76	63,33
Ні з ким не інтегруватися, покладатися на власні сили	13	10,83
Членом СНД	20	16,67
Не визначився (-лась)	11	9,17
ЗАГАЛОМ	120	100,00

Результати анкетування показали, що переважна більшість опитаних (63,33%) хоче, щоб Україна стала складовою Європейської спільноти й аргументують це різними причинами, зокрема:

- «Україні потрібна економічна і військова підтримка Європейської спільноти, аби підвищити свій авторитет на міжнародній арені та здійснити радикальні реформи внутрішнього життя»;
- «Хочу та мрію жити в багатій, розбудованій європейській країні з висококультурними громадянами»;
- «Тільки разом з Євроспільнотою можна досягти стабільності у політичній та економічній сферах»;
- «Україна має продовжувати налагоджувати політичні й економічні зв'язки з Європою та сусідніми державами, щоб досягти якогось прогресу у своєму розвитку як самостійної держави»;

- «Країни Європейської спільноти – високорозвинені країни з сильною демократією та високим рівнем життя, і Україна також повинна стати такою»;
- «Разом із країнами, які мають демократичні традиції, можна швидше реформувати нашу країну»;
- «Україна як європейська країна повинна бути офіційним членом Європейських інституцій»;
- «Шлях України – це або Європа, або «бананова республіка».

Лише 16,67% респондентів дотримуються думки, що Україна має бути членом СНД. Вони відзначають: «Потрібно підтримувати дружні стосунки з сусідніми державами»; «Це найближчі за соціальним та економічним розвитком до України держави»; «Країни СНД є найбільш подібними до України в економічному розвитку і ми маємо бути разом».

Трохи менша частка респондентів (10,83%) вважає, що нам не потрібно ні з ким інтегруватися, а слід покластися на власні сили. Їхні аргументи: «Україна має все необхідне для повноцінного розвитку. Інтеграція в будь-яку іншу державу не додасть нічого. Потрібно будувати Європу в себе дома»; «Нас лише використовують, тож ми справимось самі»; «Спочатку потрібно навести лад у своїй країні, а потім думати чи хилитися до Європейської спільноти чи ще кудись»; «Якщо вистачить сил вийти із сучасного хаосу в країні, то найкраще буде дружити з усіма й бути незалежними ні від кого».

Найменша частка респондентів (9,17%) ще не визначилась, якою державою має бути Україна.

На друге запитання анкети: *«До якої системи безпеки, на Вашу думку, має долучитися Україна, аби надійно захистити свою незалежність?»* відповіді респондентів розподілилися таким чином.

Варіанти відповіді	Запитання 2	
	Кількість	Частка, %
	<i>До якої системи безпеки, на Вашу думку, має долучитися Україна, аби надійно захистити свою незалежність?</i>	
Євроатлантичної (вступ до НАТО)	48	40,00
Євразійської (вступ до ОДКБ з Росією, Білоруссю, Казахстаном та ін.)	24	20,00
До жодної, бути нейтральною країною	33	27,50
Не визначився (-лась)	15	12,50
ЗАГАЛОМ	120	100,00

Найбільша частина респондентів (40%) вважає, що Україна повинна долучитися до Євроатлантичної системи безпеки, що передбачає вступ до НАТО. Вони аргументують це так: «Основна риса Євроатлантичної системи безпеки – колективна безпека та колективне вирішення питань»; «Долучившись до блоку НАТО, Україна може здобути не лише економічну, а й політичну

підтримку»; «Краще бути в спільноті разом із сильними країнами, куди входить більшість європейських держав»; «Забезпечення якості життя України, зростання авторитету держави»; «Досвід кран Прибалтики, Вишеградської групи показує, що вступ до НАТО – це підвищення рівня добробуту за всіма аспектами розвитку країни»; «Самостійно Україна не здатна забезпечити свою безпеку»; «Країни, що сьогодні входять до НАТО, мають вищий рівень життя, який постійно зростає. Сьогодні ізольована країна не може розвиватись. Потрібно рівнятись і вчитись де краще, тобто йти треба на Захід, а не на Схід»; «Вступ до НАТО дасть можливість залучити в Україну інвестиції країн – членів НАТО, а це, своєю чергою, модернізує нашу військову сферу, зміцнить національну систему безпеки, приведе її у відповідність до європейської».

Значна частина респондентів (майже 28%) не хоче долучатися до жодної системи безпеки. Вони, зокрема, зазначають: «Хочеться, щоб Україна ні від кого не залежала»; «Самі повинні вміти захистити свою незалежність»; «Авторитетна держава – бажаний член будь-якого угруповання або системи»; «Тільки нейтральна країна може бути повністю вільною»; «Треба зайняти нейтральну позицію і тримати всіх на відстані, бути самодостатніми, проявити характер, силу».

П'ята частина респондентів (20%) переконана, що інтересам України найкраще відповідає Євразійська система безпеки, і нам варто бути в ОДКБ разом із Росією, Білоруссю, Казахстаном та іншими пострадянськими країнами. Ці люди таким чином пояснюють свою позицію: «Росія була, є і буде братньою країною для нашої держави»; «Краще підтримувати та закріплювати ті політичні, економічні та культурні зв'язки, які історично склалися, ніж розривати їх і створювати нові».

Не змогли дати відповідь на це запитання 12,5% опитаних. Їх аргументи: «Я не є фахівцем з питань оборони та безпеки країни»; «Система безпеки жодної із країн не є досконалою».

На третє запитання анкети *«Чи маєте Ви доступ до об'єктивної інформації про НАТО?»* позитивні та негативні відповіді розподілилися навпіл: 45,83% опитаних сказали «так» і така сама кількість – «ні», а от 8,34% ще не визначилися зі своєю позицією.

Варіанти відповіді	Запитання 3	
	Кількість	Частка, %
	<i>Чи маєте Ви доступ до об'єктивної інформації про НАТО?</i>	
Так	55	45,83
Ні	55	45,83
Не визначився (-лась)	10	8,34
ЗАГАЛОМ	120	100,00

Прес-служба Інституту трансформації суспільства